

C-707/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse:

Dato for indlevering:

23. september 2019

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Polen)

Afgørelse af:

2. september 2019

Sagsøger:

K.S.

Sagsøgt:

A.B.

AFGØRELSE

Łódź, den 2. september 2019

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy (retten i første instans i Łódź-Śródmieście, XIII afdeling for handelssager) i følgende sammensætning:

Præsident [udelades]

efter en påkendelse [udelades]

i et lukket retsmøde

i sagen anlagt af **K.S.**

mod **A.B.**

har truffet afgørelse om at forelægge følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde [udelades] følgende spørgsmål:
 - a) Skal artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv [udelades] 2009/103/EF af 16. september 2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrol med forsikringspligtens overholdelse (EFT 2009, L 263, s. 11) fortolkes således, at »passende foranstaltninger« indebærer, at hver medlemsstat skal træffe foranstaltninger for at sikre, at erstatningsansvaret for forsikringsselskaber på området for erstatningsansvar dækker alle skader forvoldt af motorkøretøjer, herunder andre følger af skader såsom behovet for at bugserer den skadede bil til hjemlandet og omkostninger ved nødvendig parkering af køretøjet?
 - b) Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende: kan dette ansvar på nogen måde begrænses i medlemsstaternes lovgivning?
2. Sagen udsættes i henhold til retsplejelovens artikel 177, stk. 1, nr. 3¹, i kodeks postępowania cywilnego (loven om civil retspleje). [Org. s. 2]

**PRÆJUDICIELT SPØRGSMÅL AF 2. SEPTEMBER 2019 TIL DEN
EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL**

**Anvendelsesområdet for forpligtelsen til at fastsætte regler om
ansvarsforsikring for motorkøretøjer i henhold til [udelades] direktiv
2009/103/EF [udelades]**

[udelades]

[udelades]

[udelades] [org. s. 3]

II. Sagens genstand og retsforhandlingernes forløb

II.1 Den 23. januar 2017 har sagsøgeren, K.S., ved Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (retten i første instans i Łódź – Śródmieście) [udelades] anlagt et søgsmål mod A.B. med påstand om betaling af 14 413,78 PLN i erstatning for omkostningerne ved bugsering af det beskadigede køretøj af mærket V, med tillæg af lovbestemte morarenter for forsinket betaling regnet fra den 17. april 2015, betaling af 14 113,78 PLN i kompensation for bugsering af det beskadigede køretøj, som er en sættevogn, med tillæg af lovbestemte morarenter for forsinket betaling regnet fra den 17. april 2015 og 6 020 PLN i refusion af parkeringsomkostninger for beskadigede køretøjer med lovbestemte morarenter for forsinket betaling regnet fra den 18. maj 2016. Til støtte for søgsmålet har sagsøgeren gjort gældende, at der den 30.

oktober 2014 i landsbyen K. (Letland) skete et færdselsuheld, hvorved et køretøj af mærket V og en sættevogn blev beskadiget. Disse køretøjer var ejet af sagsøgeren [org. s. 4] og indregistreret i Polen. Skadevolderen havde tegnet ansvarsforsikring hos sagsøgte, forsikringsselskabet A.B. Som følge af uheldet var køretøjerne beskadiget på en sådan måde, at de ikke kunne transporteres til skadelidtes hjemsted.

Af denne grund havde sagsøgeren omkostninger på 6 020 PLN til parkering af de beskadigede køretøjer og udgifter til transport af køretøjerne fra Letland til Polen [udelades] på i alt 32 860 PLN (16 600 PLN netto for bilmærke V og 16 260 PLN netto for sættevognen). Sagsøgte har påtaget sig ansvaret for hændelsen af 30. oktober 2014, men betalte kun 2 246,22 PLN i refusion af udgifterne til bugsering af køretøjet af mærke V, 2 246,22 PLN i refusion af udgifterne til bugsering af sættevognen, og sagsøgte har nægtet betaling af 6 020 PLN i refusion af parkeringsomkostningerne.

II.2 Sagsøgte A.B. har i sit processkrift nedlagt påstand om frifindelse. Som begrundelse har sagsøgte anført, at i henhold til lettisk ret, som er den lov, der finder anvendelse på forsikringsselskabets ansvar, er sagsøgte kun forpligtet til at refundere udgifter til bugsering på Republikken Letlands område og kun forpligtet til at refundere parkeringsomkostninger, såfremt de måtte være forbundet med en straffesag eller andre procedurer.

III. Ordlyden af de bestemmelser, som finder anvendelse i den foreliggende sag

III.1 EU-retten:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv [udelades] 2009/103/EF af 16. september 2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse [udelades]

[Betragtning] »(2) Ansvarsforsikring for motorkøretøjer (motorkøretøjsforsikring) er af særlig betydning for Europas borgere, uanset om de er forsikringstagere eller ofre i en ulykke. Ansvarsforsikringen har ligeledes væsentlig betydning for forsikringsselskaberne, da den udgør en væsentlig del af skadesforsikringsmarkedet i Fællesskabet [org. s. 5]. Motorkøretøjsforsikring har også indflydelse på fri bevægelighed for personer og køretøjer. Det bør derfor være en væsentlig prioritet for Fællesskabet på området for finansielle tjenesteydelser at styrke og konsolidere det indre marked for motorkøretøjsforsikring.

(3) Medlemsstaterne bør træffe alle formålstjenlige foranstaltninger for at sikre, at erstatningsansvaret for motorkøretøjer, der er hjemmehørende i det pågældende land, er dækket af en forsikring. Der træffes inden for rammerne af disse foranstaltninger bestemmelser om, hvilke skader der dækkes samt om forsikringens nærmere vilkår.«

Artikel 3

Lovpligtig forsikring af motorkøretøjer

»Hver medlemsstat træffer med forbehold af artikel 5 passende foranstaltninger til at sikre, at erstatningsansvaret for køretøjer, der er hjemmehørende i det pågældende land, er dækket af en forsikring.

Der træffes inden for rammerne af de i stk. 1 omhandlede foranstaltninger bestemmelse om, hvilke skader der dækkes samt om forsikringens nærmere vilkår.

Hver medlemsstat træffer passende foranstaltninger til at sikre, at forsikringskontrakten i øvrigt dækker følgende skader:

- a) skader, der forårsages i andre medlemsstater, i overensstemmelse med disse staters lovgivning.
- b) skader, der kan ramme personer, som er hjemmehørende i en af medlemsstaterne, på en strækning, der direkte forbinder to områder, hvor traktaten finder anvendelse, når der ikke findes et nationalt forsikringsbureau i det passerede område; i dette tilfælde skal skaden dækkes i overensstemmelse med reglerne om lovpligtig ansvarsforsikring i den medlemsstat, hvor køretøjet er hjemmehørende.

Den forsikring, der er omhandlet i stk. 1, skal dække tingsskade såvel som personskade.«

Artikel 5

Undtagelse fra den lovpligtige forsikring af motorkøretøjer [org. s. 6]

»1. Hver medlemsstat kan gøre undtagelse fra artikel 3, for bestemte offentlige eller private fysiske og juridiske personer, som det pågældende land optager på en liste, der sendes til de andre medlemsstater og til Kommissionen.

I sådanne tilfælde træffer den medlemsstat, der gør undtagelse fra artikel 3, passende foranstaltninger til dækning af skader forvoldt i denne medlemsstat og i andre medlemsstater af køretøjer, der tilhører de pågældende personer.

Den træffer særlig bestemmelse om, hvilken myndighed eller hvilket organ i det land, hvor skaden er forvoldt, der i overensstemmelse med dette lands lovgivning skal erstatte skadelidte tabet, hvis artikel 2, litra a), ikke finder anvendelse.

Den sender Kommissionen en liste over de personer, der er undtaget fra forsikringspligten, og de myndigheder eller organer, der er ansvarlige for erstatningsspørgsmål.

Kommissionen offentliggør listen.

2. Hver medlemsstat kan gøre undtagelse fra artikel 3 for bestemte arter af køretøjer eller for køretøjer, der er forsynet med særligt kendemærke, og som det pågældende land optager på en liste, der sendes til de andre medlemsstater og til Kommissionen.

I dette tilfælde sikrer medlemsstaterne, at køretøjerne i stk. 1 behandles på samme måde som køretøjer, for hvilke den i artikel 3 omhandlede lovpligtige forsikring ikke er tegnet.

[...]«

IV.1 Lettisk ret:

Lov om obligatorisk ansvarsforsikring for motorkøretøjer (Sauzems transportlīdzekļu īpašņu civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums)

Artikel 28. »Omkostningerne i forbindelse med bortbugsering af køretøjet eller dets dele omfatter omkostningerne til bortbugsering af køretøjet eller dets dele fra ulykkesstedet til ejerens eller den autoriserede brugers bopæl, som har ført køretøjet på ulykkestidspunktet, eller til reparationsstedet i Republikken Letland. Hvis det, [org. s. 7] i forbindelse med en strafferetlig efterforskning eller af andre årsager, er nødvendigt at efterlade køretøjet eller dets dele på et parkeringsområde, skal omkostningerne ved bortbugseringen af køretøjet eller dets dele til en parkeringsplads og betaling for parkeringen også medtages i skadeopførelsen.«

V. Redegørelse for grundene til, at den forelæggende ret finder, at der er tvivl om fortolkningen af visse EU-retlige bestemmelser, samt om sammenhængen mellem disse bestemmelser og den nationale lovgivning, som finder anvendelse på tvisterne i hovedsagen.

V.1 I den foreliggende sag er den forelæggende ret i tvivl om rækkevidden af forpligtelsen i artikel 3 i [udelades] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF for medlemsstaterne til at sikre, at erstatningsansvaret for skader opstået som følge af brugen af motorkøretøjer, er dækket af en forsikring. Skal artiklen fortolkes således, at hver medlemsskat inden for rammerne af »passende foranstaltninger« bør træffe foranstaltninger for at sikre, at erstatningsansvaret for køretøjer dækker alle udgifter, herunder udgifter forbundet med bugsering af køretøjet til hjemlandet og parkeringsomkostninger, og at artikel 28 i den lettiske lov om lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer følgelig er i strid med artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets [udelades] 2009/103/EF af 16. september 2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse?

- V.2** I den foreliggende sag er den lov, der finder anvendelse, blevet fastsat i henhold til Haagkonventionen af 4. maj 1971 om lovvalgsregler ved trafikulykker, hvorefter den lov, der finder anvendelse, er den nationale ret i den stat, hvor ulykken skete, dvs. i det foreliggende tilfælde er det Republikken Letlands lovgivning, der finder anvendelse. På trods af, at det er den lettiske lovgivning, der finder anvendelse i denne sag, er det af afgørende betydning at tage de relevante EU-regler i betragtning.
- V.3** Artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF af 16. september 2009 pålægger medlemsstaterne **[org. s. 8]** en forpligtelse til at indføre en general pligt til forsikring af motorkøretøjer i deres nationale lovgivning. Det præciseres dog ikke, i hvilket omfang den enkelte medlemsstat skal sikre, at skader forårsaget af motorkøretøjer er dækket af en ansvarsforsikring. Artikel 3, stk. 2, præciserer blot, at omfanget af ansvarsdækningen og forsikringens vilkår fastlægges inden for rammerne af de foranstaltninger (»passende foranstaltninger«), der er omhandlet i stk. 1.
- V.4** Det fremgår af Domstolens faste praksis (jf. Domstolens dom af 11.7. 2013, C-409/11, [EU:C:2013:512]), at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af. Rækkevidden af den forpligtelse der påhviler medlemsstaterne, skal således fortolkes i lyset af den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de formål, der forfølges med denne bestemmelse, idet der lægges vægt på rækkevidden af ordlyden af artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF.
- V.5** Fortolkningsvanskelighederne og tvivlen forværres af anvendelsen af udtrykket »*stosowne środki*« [»passende foranstaltninger«] i direktivets artikel 3, som i betragtning af dens generelle betydning kan fortolkes forskelligt. Den terminologi, der anvendes i direktivets tekster på medlemsstaternes sprog, er imidlertid ikke irrelevant. I den engelske tekst fremgår følgende: »Each Member State must take all appropriate measures to ensure that civil liability in respect of the use of vehicles normally based in its territory is covered by insurance«. Direktivet i den engelske version synes at have en strengere karakter, der kommer til udtryk i formuleringen: »all appropriate measures.« Direktivets artikel 3 i den franske version synes at have en endnu strengere karakter for så vidt som bestemmelsen foreskriver: »Chaque État membre prend toutes les mesures appropriées, sous réserve de l'application de l'article 5, pour que la responsabilité civile relative à la circulation des véhicules ayant leur stationnement habituel sur son territoire soit couverte par une assurance«. I den franske version anvendes således følgende formulering: »toutes les mesures appropriées«, der peger på nødvendigheden af, at en medlemsstat forudser, hvilke foranstaltninger der er tilstrækkelige til at opfylde direktivets formål og gennemføre princippet om fuld kompensation, og at alle passende foranstaltninger bør være anvendt af medlemsstaten. En sammenligning af

de parallelle versioner med den polske version viser, at den polske er den mindst omfattende, og det er i denne henseende i henhold til retspraksis [org. s. 9] fra de almindelige domstole og den polske øverste domstols praksis, at ansvaret for forsikringselskaberne er blevet udvidet.

- V.6** I anden betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF understreges betydningen af relevant lovgivning, og det vigtigste mål med en fællesskabsindsats er at styrke og konsolidere det indre marked for motorkøretøjsforsikring. Ifølge den forelæggende ret skal medlemsstaternes interne regler således sikre, at de skadelidte behandles på samme måde, uafhængigt af det sted på Unionens område, hvor begivenheden fandt sted. Det forekommer, at EU-lovgivers hensigt er at styrke den frie bevægelighed for køretøjer og personer, hvilket taler for en fortolkning af EU-retten, der forpligter en medlemsstat til at regulere ansvarsforsikringen i sin helhed, dvs. også med hensyn til omkostningerne ved bugsering af køretøjer til skadelidtes hjemland.
- V.7** I visse medlemsstater, bl.a. Republikken Polen, gælder det, at overholdelsen af forsikringselskabets pligt til at erstatte skaden skal ske i overensstemmelse med princippet om fuld erstatning. I overensstemmelse med fast polsk retspraksis og retslitteratur er skadelidte således berettiget til at kræve erstatning fra forsikringsgiveren, som omfatter ethvert tab lidt i forbindelse med skadetilføjelsen samt enhver fordel, han ville have haft, hvis den skadevoldende begivenhed ikke havde fundet sted.
- V.8** Den forelæggende ret har anført, at i henhold til artikel 3, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv [udelades] 2009/103/EF dækker en lovpligtig ansvarsforsikring såvel tingsskade som personskade. Der er ingen tvivl om, at udgifterne til bugsering og nødvendig parkering af køretøjer, der er afholdt af skadelidte, udgør en materiel skade, der er opstået i forbindelse med skadetilføjelsen. Betingelsen om årsagssammenhæng forekommer derfor utvivlsomt opfyldt. Tvisten er i øjeblikket begrænset til en fortolkning af loven. Dette fører til den konklusion, at en ordlydsfortolkning af artikel 28 i den lettiske lov [udelades] ikke kan forenes med ordlyden af og formålet med direktivets artikel 3, stk. 5, da den kan føre til en situation, hvor ansvarsforsikringen ikke dækker materielle skader opstået i forbindelse med en skadetilføjelse. Inden den forelæggende rets beslutning om at anmode om en præjudiciel afgørelse, indhentede den oplysninger om de lettiske domstoles praksis og fortolkningen af denne praksis. Med henblik herpå blev det lettiske justitsministerium anmodet om oplysninger vedrørende fortolkningen, og der blev anordnet en erklæring af 7. juni 2019 fra en sagkyndig [udelades] G.L, der bekræftede den restriktive fortolkning af artikel 28 i den lettiske lov [udelades].
- V.9** Den fortolkning, hvorefter en medlemsstat inden for rammerne af »passende foranstaltninger« skal træffe foranstaltninger til at sikre, at forsikringskontrakten dækker omkostninger ved bugsering af køretøjet til

skadelidtes hjemland samt omkostningerne ved nødvendig parkering understøttes også af ordlyden af artikel 5 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv [udelades] 2009/103/EF, som fastsætter undtagelser fra forpligtelsen til at forsikre køretøjer for visse fysiske eller juridiske personer. I sådanne tilfælde skal den pågældende medlemsstat ikke desto mindre tage skridt til at kompensere for materiel skade og personskade forårsaget på dens område og andre medlemsstaters territorium af køretøjer, der tilhører disse personer.

V.10 Disse betragtninger kan ifølge den forelæggende ret føre til den konklusion, at fortolkningen af artikel 28 i den lettiske lov, for så vidt som den begrænser et forsikringsselskabs ansvar, kan medføre virkninger, der er uforenelige med målene i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv [udelades] 2009/103/EF. I et sådant tilfælde vil en skadelidt, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, fratages muligheden for at opnå erstatning for et økonomisk tab, der består i omkostningerne ved bugsering af køretøjet til dennes hjemstat og omkostningerne ved nødvendig parkering af køretøjet i en anden medlemsstat. Svaret på dette præjudicielle spørgsmål har betydning for den videre behandling af tvisten i den foreliggende sag af den forelæggende ret.